

ІНТЕГРОВАНІ СОЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ У ПОБУДОВІ МИРОЛЮБНОГО Й ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА

Албул І.В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи Уманського державного
педагогічного університету імені Павла Тичини*

Вступ. У затверджених Генеральною Асамблеєю ООН «Глобальних цілях сталого розвитку» у формулюванні стратегічної Цілі 16. зазначається окремим завданням наступне: «Покласти край наругам, експлуатації, торгівлі й усім формам насильства і тортур щодо дітей» [ ].

Метою даного дослідження є висвітлення ролі і значення інтегрованих соціальних служб у реалізації вказаної цілі.

Результати. Загалом, у нашій державі стратегічним загальнонаціональним пріоритетом відповідно до чинного законодавства визначається охорона дитинства «...з метою забезпечення реалізації права дитини на життя, охорону здоров'я, освіту, соціальний захист, всебічний розвиток та виховання в сімейному оточенні» [ ]. Саме такий вектор і окреслює основні засади державної політики у сфері захисту прав дитини та спрямовані на забезпеченні найкращих інтересів дитини.

З огляду на визначення поняття «дитина, яка перебуває у складних життєвих обставинах», насильство та жорстоке поводження у сім'ї серед перерахованих умов вказуються як такі, що негативно впливають на життя дитини, стан її здоров'я та розвиток. А серед основних громадянських прав дитини, зазначених у Конвенції ООН «Про права дитини» декларується «право на захист від фізичного насильства», зокрема, статті 19,34 [ ].

Саме через факти вчинення насильства і тлумачиться у більшості державних документів «жорстоке поводження з дітьми», зокрема визначається як «будь-які форми фізичного, психічного, сексуального або економічного та соціального насилля над дитиною в сім'ї або поза нею» [ ].

Подолання сімейного неблагополуччя, стабілізація та відновлення функцій сім'ї, запобігання вилученню дитини із сім'ї, соціально-правовий

захист дитини декларуються серед основних напрямів діяльності державних і недержавних організацій. Реалізація певних напрямів соціальної роботи, орієнтованих на надання адресної допомоги сім'ям і дітям у подоланні складних життєвих обставин на основі інтегративного підходу є основним призначенням інтегрованих соціальних служб як комплексу спеціалізованих соціальних служб, створюваних відповідно до потреб громади.

Базовий набір соціальних послуг надається різними типами інтегрованих соціальних служб:

- превентивною соціальною службою підтримки сім'ї (Головні напрями діяльності Служби - надання соціальних послуг вразливим категоріям сімей з дітьми щодо запобігання передачі дітей на виховання в новому середовищі, вирішення соціальних, побутових і психологічних проблем батьків і дітей; сприяння у пошуку і підготовці українських сімей, що бажають усиновити дітей);

- соціальною службою реінтеграції та підтримки випускників інтернатних закладів (Сфера дії Служби - реінтеграція, виконання індивідуального плану опіки для дітей, що перебувають в інтернатних закладах, підготовка і підтримка випускників інтернатів. Молоді люди, які покидають інтернатні заклади у віці від 16 до 18 років, дуже часто не здобувають навичок, необхідних для самостійного життя. Вони не отримують підтримки з боку сім'ї та друзів, їм також часто досить важко створювати власні сім'ї, знаходити друзів);

- службою супроводу випускників забезпечує всебічну підтримку дітей та молодих людей у процесі їх підготовки до самостійного життя (Така підтримка включає забезпечення інформацією про розпорядження власним бюджетом, про юридичні права та соціальні пільги, статеве виховання та СНІД, кулінарні навички тощо, а також надання допомоги в пошуках помешкання та роботи);

- службою раннього втручання (термінового реагування) при отриманні фактів жорстокого поводження з дітьми та порушенні їх прав (Головна

мета діяльності Служби - попередження раннього соціального сирітства шляхом надання соціальної, соціально-педагогічної, соціально-психологічної підтримки батькам. Першочерговими завданнями Служби є здійснення заходів щодо виведення сім'ї з кризи, надання різних видів допомоги, спрямованої на задоволення нагальних потреб дитини та її сім'ї. Соціальний працівник Служби вивчає отриману від установ, закладів, зацікавлених осіб інформацію про дитину та її родину, в тому числі про загрозу недогляду, насилля над дитиною, відмови від новонароджених, спільно з працівниками відповідних структур здійснює комплексну оцінку ситуації з виїздом на місце та визначає перелік і види необхідних послуг, яких потребує сім'я);

- соціальною службою супроводу та реабілітації дітей, що перебувають у конфлікті з законом та осіб, що повертаються з місць позбавлення волі. (Призначення даної служби - працювати над запобіганням злочинів і реабілітацією неповнолітніх й співпрацювати з кримінальною міліцією з метою надання підтримки під час роботи з молодими людьми, використовуючи методи соціальної роботи, що інтернатні державні заклади опіки, робота з пологовими будинками, будинками дитини, дитячими будинками та інтернатами щодо запобігання намаганням батьків передати дитину до цих закладів, повернення її у рідну сім'ю або альтернативні форми опіки).

Для створення миролюбного і відкритого суспільства варто корегувати низку соціальних і культурних умов, що сприяють жорстокому поводженню з дітьми, а саме: відсутність у соціальній свідомості неприйняття тілесних покарань, культ насильства в засобах масової інформації, відсутність ефективної профілактичної політики держави, недостатнє розуміння проблеми суспільством, низька правова грамотність населення, недосконалість законодавства.